

Вах І. С. викладач

Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв

ПИСАНКАРСТВО ГАЛИЦЬКОЇ ГУЦУЛЬЩИНИ

Анотація. У статті досліджується географія писанкарства Галицької Гуцульщини. Акцентується увага на основних осередках писанкарства, описується орнаментика та колорит гуцульських писанок.

Ключові слова: Галицька Гуцульщина, писанка, осередок писанкарства, орнаментика гуцульських писанок.

Аннотация. Вах И. С. Писанкарство Галицкой Гуцульщины. В статье исследуется география писанкарства Галицкой Гуцульщины. Акцентируется внимание на основных центрах писанкарства, описывается орнаментика и колорит гуцульских писанок.

Ключевые слова: Галицкая Гуцульщина, писанка, центры писанкарства, орнаментика гуцульских писанок.

Annotation. Ivan Vakh. Geography of pysanka-making in Halych Hutsulshchyna. The article researches geography of pysanka-making in Halych Hutsulshchyna. It accentuates the basic areas of pysanka-making, describes ornaments and color of Hutsulian pysankas.

Key-words: Halych Hutsulshchyna, pysanka, area of pysanka-making, ornaments of Hutsulian pysankas.

Постановка проблеми. У сучасних умовах зростає роль регіонів у соціально-економічному житті держави. Розробка і реалізація такої регіональної політики, яка б забезпечувала підвищення якості життя населення Галицької Гуцульщини, зростання рівня соціально-економічного розвитку краю є неможливим без активізації економічної діяльності. У цих умовах на перший план виходить питання відродження, розвитку та поширення писанкарства, як галузі народних художніх промислів в регіоні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню писанкарства, як галузі народних художніх промислів Галицької Гуцульщини присвячено чимало праць відомих вчених, зокрема Кульжинського С. К. (1899), Баяншевського Э. В. (1968), Арсенича П. І. (1987), Горняткевича Д. (1994), Сеньківа І. (1995), Шухевича В. (1997), Гобермана Д. (1980), Соломченка О.Г. (1980, 2002) та інші. Разом з тим, ще не достатньо досліджено місце і роль писанкарства у галузі народних художніх промислів досліджуваної території.

Мета та завдання роботи. Мета роботи полягає у визначенні основних осередків писанкарства Галицької Гуцульщини та дати характеристику художнім особливостям розпису писанок.

Виклад основного матеріалу дослідження. Писанка – розмальоване Великодне куряче або декоративне, звичайне дерев'яне, яйце; символ сонця, відродження, любові й краси; предмет язичницької та християнської культури [1, 190-191].

Писанки мають дохристиянське походження і зародилися в язичницьку давнину. Стародавні римляни, фінікійці, древні греки, індійці, перси вважали, що Всесвіт виник з яйця. У стародавніх єгиптян яйце було символом миру і родючості. До зародження християнства індуси вважали яйце колицкою світу. Перси розмальовували яйця і дарували їх на Новий рік. Стародавні римляни на початку трапези з'їдали варене яйце, що було символом починання доброї справи.

У слов'янських народів під час весняних польових робіт яйце відігравало роль символу родючості землі. Вони брали яйця і розкидали їх в борозни, щоб родючою була земля.

Майже у всіх народів світу є традиція приносити яйце (писанку, крашанку) на могили померлих предків або давати «на перед душі» померлого. В окрузі Більча Золотого на Галицькому Поділлі (відомого через знахідки трипільської культури) ще і зараз розписують на писанках такі ж спіралі, як на вазах з неоліту [2, 310-313].

Із прийняттям християнства почалося переосмислення релігійних звичаїв. Немає в Європі такої держави, де б перехід із дохристиянства у християнство пройшов так гармонійно, як в Україні. Християнство не тільки не знищило велику частину давніх звичаїв та обрядів солярного культу, але й дало їм нову християнську інтерпретацію.

Так, сире розписане яйце в доісторичних часах несло значення життя, що у вигляді пташенятя проривається крізь шкаралупу, в християнському розумінні стає символом Воскреслого Ісуса Христа,

Надійшла до редакції 04.09.2010

який, перемігши смерть, дарує людству вічне життя.

Існує переказ, що свята Марія Магдалина, незабаром після вознесіння Ісуса Христа на небо, відправилася в Рим. Там вона з'явилася до імператора Тіверія зі словами «Христос Воскреснув», піднесла йому червоне яйце і почала проповідувати про Христа [3, 3-4].

Не тільки на Україні, «в Греції, в Росії, в Азії, в Єгипте, в Ливії, словом, во всем мире, где только есть Православная Церковь, везде и красят, и освящают, и раздают красные яйца во дни Пасхи. Везде Православные христиане лобзают друг друга лобзанием святым и дарят друг другу простой знак радости своей» [3, 15; 4].

Так, словами грецького священника Костянтина Ікономіда, відповідали на питання про виникнення пасхального яйця (писанки).

В монастирі поблизу Фессалоніки (Греція) зберігається пергаментний рукопис, написаний в X столітті, який містить церковний статут. Вкінці нього, після молитов на Паску є наступні слова: «читаються також молитви на благословення яєць і сиру, і ігумен, цілуєчи братів, роздає їм яйця і говорить: «Христос Воскрес!»[4].

Богослови пояснюють і значення червоного забарвлення пасхального яйця: з одного боку, червоний колір повинен бути знаком радості і весілля з приводу радісного християнського свята, а з іншого – він повинен нагадувати християнам про потоки пролитої за нас священної крові Боголюдини [5].

Галицька Гуцульщина – особливий етнічний регіон України, адже тут в силу багатьох обставин, а, основне, в умовах особливостей географічного середовища сформувався специфічний побут та спосіб господарювання, збереглась унікальна духовна культура та мистецькі традиції.

Дослідження географії народних художніх промислів на Галицької Гуцульщині є особливо актуальним, адже відновлення традиційних для гірського населення домашнього ремесла та народного промислу вирішить низку соціальних, екологічних, економічних та духовних проблем. Очевидно, що програма відродження та організація народних художніх промислів потребує глибокого аналізу всіх аспектів індивідуального виробництва (умов праці, наявність сировини, форми збуту), які залежать від географії ремісничих осередків та мистецьких традицій кожного села.

За сучасним адміністративно територіальним поділом України Галицька Гуцульщина – це Верховинський та південні частини Надвірнянського і Косівського районів Івано-Франківської області.

На південному заході Гуцульщина межує з Румунією, на заході – з Бойківщиною, на півночі – з Покуттям, на південному заході – з Закарпатською областю, на південному сході – з Північною Буковиною.

Перші відомості про писанки на Гуцульщині ми знаходимо у працях Вінцента Кадлубека (Wincenty zwanu Kadlubkiem), (блаженний, бл. 1150-1223 р.р.,

пол. хроніст, краківський єпископ 1208-18). 1764 р. беатифікований (оголошений блаженным); «Kronika polska» від легендарних часів до 1202 р.[7].

Писанки на Гуцульщині розписують переважно жінки, дівчата (писанкарки) у Великий сорока-денний піст перед Великоднем. У с. Космач Косівського району Івано-Франківської області писанки вміє розписувати майже кожен другий житель села. В 20-30-х роках налічувалося більше 50 писанкарок [8, 422].

Сам розпис писанок став як народний художній промисел на Галицькій Гуцульщині, де використовують класичну «воскову» технологію для нанесення орнаментів на яйце.

Технологія розпису писанок воском не є складною. Для цього потрібно фарби, віск і лічка, прикріплена на паличці (писачок). Спочатку на яйце за допомогою писачка наносять розтопленим воском візерунок. Потім яйце занурюють у фарбу. Для одержання багатоколірного орнаменту яйце знову розписують воском і занурюють у фарбу. Так цей послідовний процес повторюють стільки разів, скільки потрібно кольорів ввести у розпис, при цьому кожний наступний раз яйце занурюють у темнішу фарбу. Остання фарба стає тлом писанки. Після висихання фарби яйце, за допомогою тепла, очищують від воску.

Гуцульські писанкарки для розпису писанок розробили ряд природних фарб, які виготовляють із рослин [9, 221].

Крім класичної «воскової» технології, використовують інші способи виготовлення писанок.

Мальованки – це розмальовані пензликом писанки. В основному на мальованках переважають квіткові та геометричні мотиви. Квіткові мотиви як правило, писанкарки беруть з навколишнього середовища. Для розпису використовують такі фарби: гуаш, акварель, темпера, олійні фарби.

Дерев'яні писанки – виготовляють з дерева груші, берези, явора, бука, ялини. В останні роки виготовленням дерев'яних писанок займаються не тільки майстри, а сувенірні цехи, художньо-виробничий комбінат, приватні підприємці.

Різьблені писанки. Виточені на токарному верстаті дерев'яні писанки (моделі) зафарбовуються в однорідний колір, після чого за допомогою долота (фучок) наносяться різьблені лінії та орнаменти. В багатьох випадках в різьблені орнаменти заливається кольорова фарба. Такі писанки виготовляють в селах Річка, Яворів, Брустури.

Писанки з випалюванням. Дерев'яні моделі писанок, виточених на токарних верстатах, розписують за допомогою металевих писачків різних форм та конфігурацій. Цей металевий писачок нагрівають на вогні або закріплюють в електричний пальник. Також використовують електроолівець для випалювання. Після нанесення орнаменту дерев'яну писанку покривають прозорим лаком для збереження обвугленого орнаменту.

Дерев'яні різьблені та інкрустовані писанки. Дерев'яні моделі писанок, виточених на токарних верстатах за допомогою спеціальних інструментів

(доліт) наносять орнамент. Така різьба на писанках називається сухою різьбою.

Інкрустовані писанки прикрашають орнаментами, використовуючи такі матеріали, як кольорове дерево (форнір), перламутр, бісер, латунний дріт, мосяжний дріт та інше. Поверхню писанок лакують або полірують за допомогою лаку чи політури. Виготовляють такі писанки в м. Косові, в селах Річка, Яворів, Брустури, Прокурава.

Розмальовані дерев'яні писанки. Дерев'яні моделі писанок, виточених на токарних верстатах розмальовують за допомогою поліхромних фарб та пензликів. На писанках малюють мініатюри як релігійного характеру, так і сцени з життя гуцулів. Покривають прозорим лаком для зберігання. Але найчастіше розмальовують емаліями по тонованому дереву геометричним, навіть лінійним орнаментом. Такі писанки користуються великою популярністю

та попитом на косівському та кутському базарах народних художніх промислів.

Писанки з бісеру. Дерев'яні моделі писанок, виточених на токарних верстатах, за допомогою клею ПВА або іншого наносять орнаменти, викладаючи бісеринками. Такі писанки є неповторними і сучасними. Користуються великим попитом на косівському та кутському базарах.

Керамічні писанки. Писанки, виготовлені з глини. Виточені на гончарному крузі, виконані в стилі традиційної гуцульської кераміки. Орнаментально прикрашені як рослинними, зооморфними, так і геометричними мотивами. Часто до виготовлення керамічних писанок звертається художник-керамік Гринюк Марія Миколаївна, кандидат мистецтвознавства, доцент, член Національної Спілки художників України, а також керамісти виробничого цеху НСХУ в м. Косові.

В окремих осередках писанкарства сформувався свій стиль розпису та орнаменту, своя гармонія фарб та кольорів.

З проведених автором досліджень Галицької Гуцульщини визначено 9 великих центрів писанкарства (Косівський, Білоберезівський, Брустурівський, Ільцівський, Космацький, Криворівнянський,

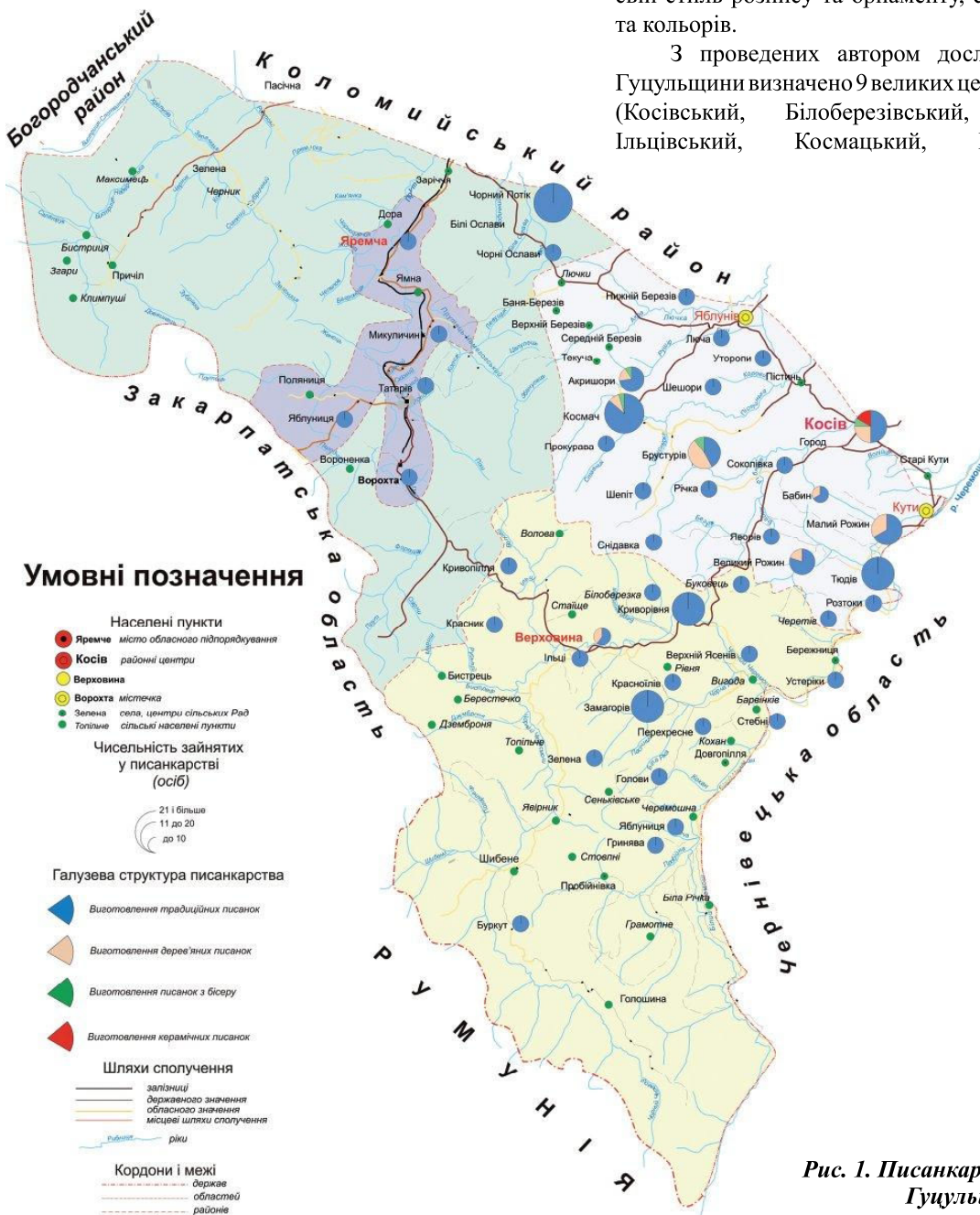

Рис. 1. Писанкарство Галицької Гуцульщини.

Річківський, Шешорівський, Яворівський), 12 середніх (Бабинський, Буковецький, Верхньо-Ясенівський, Голови, Замагорівський, Прокуравський, Снідавський, Соколівський, Тюдівський, Чорні Ослави, Шепітський, Яблуницький), 17 малих (Акрешірівський, В. Роженський, Верховинський, Ворохтянський, Гринявський, Зелене, Красник, Красноілляський, Кривопільський, Микуличинський, Перехресне, Розтоківський, Устеріцький, Уторопський, Чорний Потік, Яблуницький, Яремчанський) та 9 пунктів (Лючанський, М. Роженський, Нижньо-Березівський, Буркутський, Стебнянський, Бистриця, Татарівський, Хоровцево, Черетівський) (рис. 1) і зайнято у виробництві 354 майстри (табл. 1).

У кожній писанкарки окремого села сформувався свій стиль розпису та орнаменту, своя гармонія фарб

та кольорів, свій індивідуальний почерк. А тому ми проведемо аналіз найбільших осередків писанкарства Галицької Гуцульщини.

За характером орнаментального декору гуцульські писанки можна поділити на:

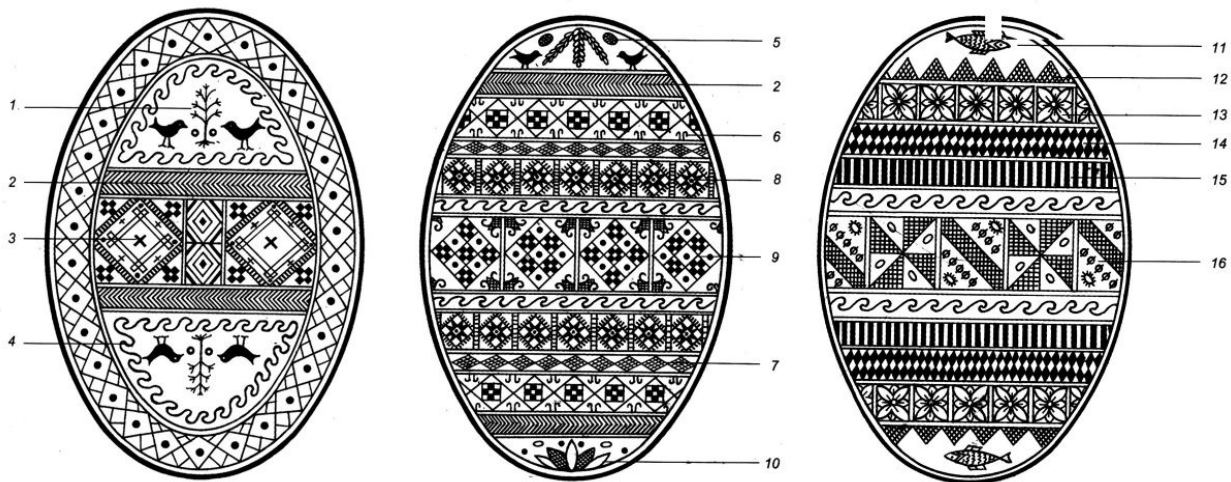
- писанки з геометричними мотивами;
- писанки з рослинним орнаментом;
- писанки, в декорі яких поєднуються геометричні та квітково-рослинні мотиви;
- писанки із зооморфними мотивами;
- писанки з жанровими композиціями;
- писанки із зображенням характерних для Гуцульщини традиційних культових споруд та християнської символіки [10, 62].

Ця класифікація, яку подає Соломченко О. Г., є умовною, тому, що на писанках можуть зустрічатися

Таблиця 1.

Чисельність майстрів-писанкарів в розрізі населених пунктів Галицької Гуцульщини станом на 01.10. 2010 р.

Назва населеного пункту	Кількість майстрів	в тому числі, виготовляють			
		традиційні писанки	дерев'яні писанки	писанки з бісеру	керамічні писанки
м. Косів	15	9	3	1	2
м. Яремча	3	3			
смт. Верховина	5	3	2		
смт. Ворохта	1	1			
с. Акрешори	11	8	2	1	
с. Бабин	6	4	2		
с. Бистриця	1	1			
с. Білоберезка	2	2			
с. Брустурів	19	8	9	2	
с. Буковець	2	2			
с. Буркут	1	1			
с. В. Рожин	10	8	2		
с. Верхній Ясенів	3	3			
с. Голови	4	4			
с. Гринява	4	4			
с. Замагора	10	10			
с. Зелене	1	1			
с. Ільці	1	1			
с. Космач	110	95	10	5	
с. Красник	2	2			
с. Красноілля	2	2			
с. Кривопілля	1	1			
с. Криворівня	7	7			
с. Люча	4	4			
с. Малий Рожин	15	10	5		
с. Микуличин	1	1			
с. Нижній Березів	3	3			
с. Перехресне	5	5			
с. Прокурава	5	5			
с. Річка	5	5			
с. Розтоки	3	3			
с. Снідавка	4	4			
с. Соколівка	4	4			
с. Стебні	1	1			
с. Татарів	1	1			
с. Тюдів	20	20			
с. Устеріки	1	1			
с. Уторопи	3	3			
с. Хороцеве	2	2			
с. Черетів	1	1			
с. Чорний Потік	38	38			
с. Чорні Ослави	1	1			
с. Шепіт	3	3			
с. Шешори	2	2			
с. Яблуниця Верховинського району	1	1			
с. Яблуниця Яремчанської міської ради	1	1			
с. Яворів	9	4	4	1	
Всього	354	300	39	10	2

Рис. 2. Орнаментальні мотиви писанок Г. Ю. Коб'юк с. Космач, Косівського району Івано-Франківської області за О. Г. Соломченком:

1 – дерево з пташками; 2 – колосок; 3 – хрещаті; 4 – безкінечник; 5 – качани кукурудзи; 6 – ріжки; 7 – сіменка; 8 – штернята; 9 – княгинькове; 10 – квітка; 11 – рибка; 12 – зубці; 13 – метелики; 14 – хрестики; 15 – стовпчики; 16 – черешневий [10, 35].

як геометричні, так і анімалістичні, квітково-рослинні орнаменти в поєднанні та інші.

Здавна, ще за Австро-Угорщини, с. Космач, що на Косівщині, набуло широкої популярності завдяки писанкарству. Тут писанки розписують традиційним восковим способом з використанням геометричних рисунків, простих або ламаних ліній та зооморфних мотивів. У кольоровій гамі переважають оранжеві, червоні, золотисто-жовті, коричневі та зелені кольори на чорному або білому фоні. (Рис. 2).

Серед зооморфних мотивів найчастіше зображені олені, козлики, коники, баранчики, курочки, корівки, метелики тощо.

Щодо рослинної орнаментики, можна виділити писанки з використанням квітково-рослинного орнаменту. В основному на писанках відображають рослини, які ростуть в околицях с. Космач. Космацькі писанкарки здебільшого поєднують їх з геометричними і зооморфними мотивами цієї гірської місцевості. А геометричні елементи синтезуються з мотивами різьби по дереву, жируванням металом тощо. Всі рослини і тварини є стилізовані, але наближені до реального відображення.

Найвідомішими писанкарками с. Космач є: Багрійчук П.В., Бербеничук М.В., Боб'як Г.М., Варцаб'юк Г.Д., Ісайчук П.К., Кіщук М.І., Кушнірчук Г.І., Линдюк Г.К., Мозгогола М.Т., Петрів Г.В., Струк Г.М., Юсипчук М.О. та інші.

У орнаментальних мотивах сіл Брустури, Прокурава, Шешори є багато спільного з космацькими мотивами. Однак вони відрізняються від космацьких писанок спрощеною орнаментикою та композицією малюнка. У розписі в основному використовують жовті, зелені фарби на коричневому фоні. За останні роки в розпис брустурських, прокуравських та шешорських писанок писанкарки почали використовувати червоні, зелені та фіолетові фарби. На писанках зображаються анімалістичні мотиви: коники, баранчики, олені,

корівки, стилізовані фантастичні птахи. Рідше зустрічається зображення рослинного характеру. У багатьох випадках на писанках можна зустріти зображення гуцульської архітектури: гражду, церкву, дзвіницю, капличку тощо.

Писанки села Яворів відрізняються від писанок Космача, Брусторів, Прокурави та Шешорів тим, що загалом тут поширений геометричний орнамент. І це закономірне явище, адже в цьому селі віддавна розвинутий такий народний промисел, як різьба по дереву.

Використовують кольори жовтий, коричневий різних відтінків та білі лінії, які утворює природний колір яйця.

Село Річка межує з селом Яворів. Писанки села Річка відрізняються своєю кольоровою гамою. Основними кольорами є зелений, чорний, жовтий та коричневий. На писанках орнаменти виконані з використанням елементів мосяжництва, різьби по дереву, вишивки та ліжникарства. Адже ці народні художні промисли були розвинуті набагато раніше, ніж писанкарство. На писанках села Річка також використовують як рослинний так і тваринний орнаменти, тобто стилізовані олені, коники, пташки, баранчики та інші тварини, які населяють околиці села.

Основними осередками писанкарства Верховинського району є села: Кривопілля, Ільці, Верхній Ясенів, Верховина, Криворівня, Ясенів, Зелена, Яблуниця, Замагора, Красноїлля, Голови, Перехресне, Білоберезка, Рівня.

Писанки села Перехресне виділяються серед писанок Галицької Гуцульщини своїм колоритом, з застосуванням червоно-лілових фарб у поєднанні з зеленими та жовтими кольорами. Поширений геометричний орнамент, насичений квадратами, ромбиками, прямокутниками, де-неде з вкрапленнями.

Відомими писанкарками цього села є Федора Михайлівна Корнелюк та Катерина Дмитрівна Ремпель. Найбільш поширені назви писанок села: «вуставкова», «кожушкова», «парасочка», «чічка», «штернова», «метелик», «вічката», «хрестикова», «кучерява», «порошниця».

Писанки села Замагора за характером декоративних зображень, композиційним змістом, стилізацією форм живої і неживої природи, довільним ритмом і розповідними жанровими сценками, умовністю трактування образів, своєрідним колоритом, характером сюжетних мотивів не мають аналогів і за унікальною самобутністю можуть бути віднесені до найоригінальніших у світі. Власне замагорівські писанки були найулюбленішим предметом дослідження автора монографії «Писанки Українських Карпат» О. Соломченка [10, 64-65].

Найпоширенішою із писанок села Замагора є писанка «сорокаклинка». Вона заповнюється повністю однакової величини трикутниками. Лінії між цими трикутниками залишаються білими, це природний колір яйця. «Сорокаклинку», як правило, писанкарі с. Замагора розписують одним кольором на чорному тлі. Використовують жовту, коричневу та червону фарби.

Як і на писанках Косівського району, так і на замагорівських писанках, писанкарі в орнаментиці використовують зображення тварин: оленя, коника, баранчика, казкового птаха, коровки, рибки та інше, за якими чітко можна впізнати місцеву флору і фауну Верховини.

Замагорівська писанка відрізняється від усіх інших тим, що на них можна побачити сюжетні композиції з життя гірського села: це сінокіс, сплав лісу «дарабів», гуцульське весілля, хрестини, храмове свято та інше.

Крім сюжетних композицій на писанках села Замагора поширені і жанрові композиції, які відображають: полювання, випас худоби на полонині, коня, запряженого у віз «фіру», окремого цимбаліста, тримбітаря, літування на полонині, відпочинок серед Карпатської природи, трієсті музики.

Ці сюжетні композиції дуже близькі до тих, які можна побачити на гуцульських пічних кахлях XIX-XX століття. Такі кахлі виготовлялися в селах Пістинь, Косів, Кути всесвітньо відомими майстрами: родиною Баранюків, Петром Кошаком, Олексою Бахматюком, Павліною Цвілик та іншими.

Характерною особливістю замагорівських писанок є те, що кожна писанка є неповторною і особливо колоритною. У селі Замагорів писанки розписують не тільки жінки, але й чоловіки. Так, одним з відомих майстрів писанкарів в селі є Іван Олексійович Семчук.

Для розпису писанок в с. Замагора використовують кольори: золотисто-охристий, жовтий, зелений, рожевий, червоний, фіолетовий. Останній — найбільш вживаний. Тло писанки переважно чорне, темно-коричневе або просто коричневе.

Для давніх розписів писанок смт. Верховина та с. Ільці характерні оранжеві, зелені кольори на коричневому або чорному тлі, які перегукуються з

кольорами традиційних місцевих вишивок [10, 66]. Писанки розписують з використанням геометричних та рослинних мотивів.

З тваринного світу, в основному, використовують зображення оленя в стилізованому вигляді. Тут зберігся звичай малювати оленя у верхній частині писанки.

В писанках села Криворівня Верховинського району характерним є використання геометричних мотивів: трикутників, прямокутників, ромбів, квадратів.

Особливістю писанок с. Криворівні є те, що писанка ділиться на вісім однакових трикутноподібних частин. Ці частини заповнюються квітково-рослинними мотивами з використанням жовтого, зеленого, кольорів на чорному або темно-коричневому тлі.

В останні роки кольорова палітра фарб у розписі писанок села Криворівня збільшилася. Писанкарі почали використовувати червоний, фіолетовий, рожевий колір не тільки природних фарб, а й анілінових, оскільки ці хімічні барвники з II-ї пол. XX ст. поступово почали вживатись і в інших видах художніх промислів, зокрема в ліжникарстві.

В писанках села Верхній Ясенів, так як і в навколишніх селах характерні геометричні мотиви і квітково-рослинний розпис. Для розпису використовуються жовта, зелена фарби та білі лінії. Тло писанок чорне або темно-коричневе.

Яскраво вираженими, характерними рисами в розписі писанок відрізняється ряд сіл Гуцульщини. Село за назвою Чорний Потік, Надвірнянського району, Івано-Франківської області відрізняється пристрасстю до чорних кольорів. У писанках на чорному тлі бачимо малюнок жовтих, жовтогарячих, червоних квітів.

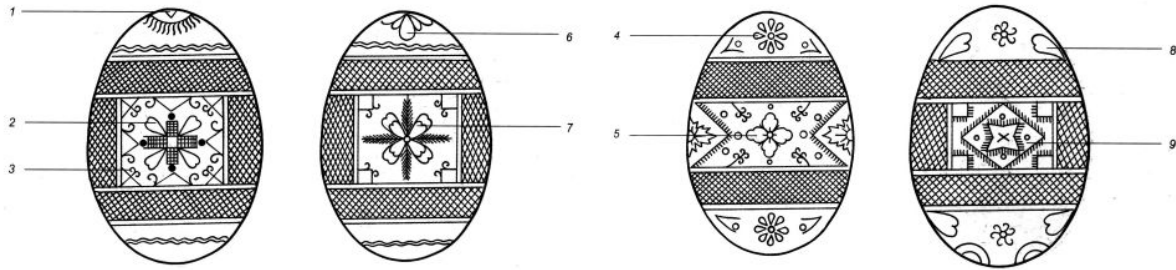
Звичайно, тут по вертикалі кольоровими смугами розділяють писанку на дві сторони, на кожній з яких розміщують у різних варіантах перехрестя й більш дрібні мотиви — «зубчики», «павучки», «баранячі рижки».

Вміння гармонійно поєднати кольори, надати їм мажорного звучання, створити довершений художній образ через своєрідний мініатюрний малюнок — характерні риси, притаманні талановитим майстрам Чорного Потіку. (Рис. 3).

Найвідоміші писанкарки цієї місцевості — Анастасія Стефурак, Юстина Сопилук, Марія Стефура [10, 69].

На основі орнаментики гуцульських писанок відомі українські майстри декоративно-вжиткового мистецтва створили оригінальні композиції килимів, ліжників, гардин, рушників, верет, компонентів сучасного народного одягу, декоративних панно, виробів галантерейного асортименту та інше, які користуються підвищеним попитом у населення. Високу оцінку писанковій орнаментиці дали видатні діячі мистецтва, культури: І. Франко, С. Крушельницька, Леся Українка, Б. Рибаків, В. Касіян, Г. Яблонська, О. Довженко, М. Стельмах, В. Масик, І. Миколайчук, Д. Павличко, Д. Гнатюк, О. Соломченко [11, 3].

Автором статті у 2002 році для проведення XII Міжнародного Гуцульського фестивалю у м. Косові,

Рис. 3. Орнаментальні мотиви писанок с. Чорний Потік, Надвірнянського району Івано-Франківської області за О.Г.Соломченком

1- серце в сонечку; 2 – півсерця; 3 – кучері; 4 – ружа; 5 – сонечко в Карпатах; 6 – зірка; 7 – серце з вусиками; 8 – півсерця; 9 – косиця; 10 – кочерги; 11 – квітка [10, 37].

на основі гуцульської писанки з геометричною та рослинно-квітковою орнаментикою, була розроблена емблема фестивалю.

Стилізована писанка є емблемою Косівської районної газети «Гуцульський край».

Висновки. Писанки – це важлива складова української культури, народних традицій, унікальний витвір народного генія. Вони стали знайомими і популярними не тільки у Галицькій Гуцульщині, а й за кордоном, і є одними з найоригінальніших у світі, найбагатших своїми кольорами та орнаментами.

Дослідження регіонального розвитку ремесел, зокрема писанкарства, стане необхідною складовою в розвої туристично-рекреаційної індустрії краю.

Подальший напрямок дослідження передбачає аналіз та поглиблене вивчення писанкарства Галицької Гуцульщини, як галузі народних художніх промислів краю.

Література:

1. Потапенко О. І., Кузьменко В. І. Шкільний словник з українознавства / О. І. Потапенко, В. І. Кузьменко. – К.: Укр. письменник, 1995. – 291 с.
2. Горнякєвич Д. Писанки. Енциклопедія українознавства: В 3 т. – До., 1994. – Т. 1. – С. 310-313.
3. Константин Икономид. О начале обыкновения употреблять красные яйца во время Пасхи. – СПб., 1826.
4. Кульжинский С. К. Описание коллекции народных писанок. (Лубенский музей Е.И.Скаржинской). Етнографический отдел. – 1899. – В 2 вып. – Вып. 1. – 176 с.
5. Ср. Апокал. V, 12 і Ісаїї LXIII, 12.
6. Сеньків І. Гуцульська спадщина: праця з життя і творчості гуцулів / Іван Сеньків. – К.: Українознавство, 1995. – 512 с.
7. Wincenty Kadłubek. Kronika polska Wincentego Kadłubka. Polska. Wydawnictwo: Ossolineum. – 266 s.
8. Гуцульщина: історико-етнографічні дослідження / АН УРСР, Ін-т мистецтвознавства. П. І. Арсенич, М. І. Базак. – К.: Наук. думка, 1987. – 470 с.
9. Шухевич В. О. Гуцульщина / В. О. Шухевич. – Верховина: Журнал «Гуцульщина», 1997. – 350 с.
10. Соломченко О. Г. Писанки Українських Карпат / О. Г. Соломченко. – Ужгород: Карпати, 2004. – 240 с.
11. Соломченко О.Г. Що ми знаємо про писанку? // Радянська Гуцульщина. – 29 березня 1980. – № 38. – С. 3.
12. Баняшевский Э.В. Украинские писанки / Э. В. Баняшевский. – К.: Мистецтво, 1968. – 95 с.
13. Гоберман Д. Н. Искусство гуцулов / Д. Н. Гоберман. – М.: Сов. художник, 1980. – 212 с.